

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО
ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

29 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.89:378-053.6"20":349.41/42(063)

РЕДКОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Комарова Н.В., д-р філософії.

Мостипан О.В., д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Наукові пошуки молоді у ХХІ столітті. Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права: національний і міжнародний вимір: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників. 29 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 148 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

наукових досліджень. З іншої сторони, він становить перед науковцями нові виклики, які пов'язані з об'єктивністю, етикою та прозорістю. Саме тому подальший розвиток методології науки має точно ґрунтуватися на поєднанні технічного прогресу з принципами наукової доброчесності, враховуючи критичне мислення [4, с.21].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Валідація методів пд. види валідності. сутність.». StudFiles. URL:<https://studfile.net/preview/5118131/page:2/>
2. «ШІ та революція в digital: як штучний інтелект змінює гру». Ukrainian digital community. URL: <https://ukrainiandigital.com/strong-yak-stvoryty-vlasne-onlayn-navchannia-strong/>
3. О. Г. Данильян, О.П. Дзьобань. «Методологія наукових досліджень» Бібліотека НІОУ ім. Ярослава Мудрого. ст. 34-35. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
4. Бровко Н. І. Методологія дослідження ідеї та сутності громадянського суспільства в контексті євроінтеграційних процесів / Н.І. Бровко, С. І. Сімакова // Філософські та методологічні проблеми права. - 2023. - № 2 (26). - С. 18–24.

УДК 340.12

КАТАЄВ Я.Д., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ОБІУХ Н.М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: ВІД РИМСЬКОГО ДОГОВОРУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

У публікації розглянуто основні етапи становлення та розвитку екологічної політики Європейського Союзу. Визначено, що початково європейська інтеграція мала виключно економічний характер, проте з часом екологічний вимір став невід'ємною складовою європейських цінностей і правової системи. Проаналізовано ключові нормативно-правові акти, що закріпили екологічну складову в установчих договорах ЄС, зокрема Амстердамський і Лісабонський договори, а також охарактеризовано основні інструменти реалізації природоохоронної політики. Особливу увагу приділено Європейському зеленому курсу, як сучасній стратегії переходу до кліматично нейтральної економіки, що поєднує економічні, соціальні та екологічні цілі.

Ключові слова: Європейський Союз, екологічна політика, право довкілля ЄС, сталий розвиток, Римський договір, Лісабонський договір, Маастрихтський договір, Європейський зелений курс, кліматична нейтральність, охорона навколишнього середовища.

Розглядаючи питання еволюції екологічної політики Європейського Союзу, варто виокремити те, що екологічна політика Європейського Союзу є одним із найяскравіших прикладів того, як інтеграційні процеси, що спочатку мали суто економічний характер, поступово переросли у всеосяжну політичну систему, де питання охорони довкілля побудувалася, як невід'ємною частиною спільних європейських цінностей. На початку європейської інтеграції, яка була започаткована Римським договором – підписання Договору про заснування Європейського економічного співтовариства (ДЄЕС) та Договору про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії, у Римі 25 березня 1957 р. [1]. Основною увагою було зосереджено на створенні спільного ринку, капіталу та робочої сили, а екологічні питання, на той момент, вважалися компетенцією держав-членів, а не наднаціональних інституцій.

У період 1960-1970-х роках, внаслідок швидкого урбанізаційного розвитку та інтенсифікації сільського господарства призвели до зростання рівня забруднення повітря, води й ґрунтів у геометричній прогресії. Європейські країни стикнулися з кислотними дощами, забруднення річок, зниження якості атмосферного повітря та деградацією екосистеми. Внаслідок цих подій, дані явища мали не лише екологічний вимір, а й соціально-економічний, адже вони впливали на здоров'я населення та розвитку економіки європейських країн. Усвідомлюючи реальні виклики, сформувалося усвідомлення того, що охорона навколишнього середовища не може ефективно здійснюватися виключно на рівні країни – національному. Переломним моментом у змінненні підходів стала прийняття Першої програми дій Європейських співтовариств у сфері охорони навколишнього середовища, яка

фактично стала продовження і розвитком Першої екологічної програми дій європейських країн [2].

Подальша інтеграція положень про сталий розвиток у наступних договорах, з поміж них: Амстердамський та Лісабонський. Дані договори істотно посилили роль екологічних стандартів у всіх секторах політики Європейського Союзу. Амстердамський договір закріпив інтеграційні обов'язкові екологічні міркування у формування політики Європейського Союзу. Лісабонський договір, був інструментом, який модернізував установчі акти Європейського Союзу. У глобальній перспективі укладення Лісабонського договору знаменує завершення тривалого періоду становлення ЄС, що розпочався з ухвалення Маастрихтського договору, з подальшим підписанням Амстердамського (1997 р.) і Ніщського (2001 р.) договорів та невдалою спробою ратифікації Конституційного договору ЄС (2005 р.) [3].

У цьому контексті важливо зазначити, що розвиток установчих договорів супроводжується систематизацією практичних інструментів охорони навколишнього середовища, які застосовуються на рівні Європейського Союзу. До них належать механізми екологічного ліцензування, оцінки впливу на довкілля, моніторингу, контролю та економічного стимулювання природоохоронної діяльності [таблиця 1].

Таким чином, етапи розвитку екологічної політики Європейського Союзу продемонструвала поступовий перехід від фрагментарного, декларативного підходу до системної, а саме комплексної моделі екологічного управління. Сучасна екологічна політика Європейського Союзу ґрунтується на принципах сталого розвитку, превентивності та відповідальності забруднювача, поєднуючи економічна та правові механізми для досягнення «кліматичної нейтральності». Її стратегічним орієнтиром став Європейський зелений курс (2019 р.), який визначив модель економічного зростання Європейського Союзу, засновану на кліматичній нейтральності, ресурсоефективності та соціальній справедливості

Додатки: Таблиця 1 – Загальноприйняті інструменти охорони навколишнього середовища відповідно до законодавства
Джерело: Інвестиції: пратика та досвід. «Аналіз і адаптація кращих європейських практик щодо реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2017/12.pdf

Складова	Характеристика
LIFE	Фінансовий інструмент екологічного захисту, спрямований на підтримку розвитку, впровадження та оновлення екологічної політики й законодавства ЄС.
Угоди про охорону довкілля	Сприяють покращенню екологічних аспектів діяльності підприємств та впровадженню методів сталого виробництва шляхом заохочення добровільних заходів і угод щодо охорони довкілля.
Екологічні мита та податки	Забезпечують застосування державами-членами фіскальних інструментів для підвищення ефективності екологічної політики та фінансування природоохоронних заходів згідно із законодавством ЄС.
Інтегрована виробнича політика	Передбачає розроблення стратегій зменшення впливу виробництва на довкілля, стимулює розвиток ринку екологічно безпечної продукції та громадське обговорення екологічних питань.
Європейське агентство з питань довкілля (EEA)	Забезпечує громадськість і політичні інституції достовірною інформацією про стан довкілля, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень у сфері екологічної політики.
Екомаркування продукції (EU Ecolabel)	Система добровільного маркування, що інформує споживачів про екологічно чисті товари та стимулює зменшення негативного впливу виробництва на довкілля.
Система екологічного менеджменту та аудиту (EMAS)	Інструмент, спрямований на постійне вдосконалення ефективності екологічної діяльності підприємств, забезпечує прозорість та залучення громадськості до оцінки впливу.

Європейський реєстр викидів і перенесення забруднюючих речовин (PRTR)	Покращує громадський доступ до інформації про стан довкілля, сприяє запобіганню й скороченню забруднення у довгостроковій перспективі.
---	--

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Studies. «Створення ЄЕС і Євроатому. Римські договори та їх значення» URL:<https://studies.in.ua/idprkshporu/3775-stvorennya-yees-yevroatomu.html>
2. Інвестиції: пратика та досвід. «Аналіз і адаптація кращих європейських практик щодо реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. URL:http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2017/12.pdf
3. «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?» URL:https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/6464/1/Мищенко_20_19.pdf

УДК 342.7

КАТАЄВ Я.Д., здобувач вищої освіти
 Науковий керівник – **ЄФРЕМОВА І.В.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ ЧЕРЕЗ МЕДІАЦІЮ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

У публікації розглянуто сутність медіації як складової відновного правосуддя та її роль у формуванні гуманістичної системи вирішення конфліктів в Україні. Проаналізовано європейські стандарти медіації. Визначено значення медіації у кримінальному процесі як засобу примирення сторін, відновлення порушених відносин і виховання відповідальності правопорушника. Зроблено висновок, що впровадження європейських підходів до медіації сприятиме розвитку системи відновного правосуддя в Україні, підвищенню ефективності правосуддя та зміцненню довіри громадян до судової влади.

Ключові слова: медіація, відновне правосуддя, примирення, конфлікт, справедливість, гуманізм, відповідальність, правопорушник, потерпілий, суспільство.

В українському суспільстві поступово змінюється погляд на систему правосуддя. Враховуючи попередній досвід, то основним акцентом робився на покаранні, то сьогодні дедалі більшого значення набувають гуманістичні підходи, з поміж них – відновне правосуддя. Це керований медіатором посередником процес, під час якого правопорушник та потерпілий зустрічаються разом, обговорюють ситуацію, що сталася та ухвалюють рішення щодо її подальшого вирішення та відшкодування завданої шкоди [1].

Щодо міжнародної практики. Європейська практика медіації формувалася під впливом діяльності двох провідних міждержавних об'єднань: Рада Європи та Європейського Союзу, як розробили основоположні стандарти та принципи застосування медіації у різних сферах права. Питання розвитку медіації неодноразово підкреслювався у програмних документах Ради Європи, зокрема, у Варшавській декларації Третього саміту глав держав та урядів країн-членів Ради Європи, 17 листопада 2005 р.[2], де наголошено на необхідності сприяння державами-членами розвитку альтернативних методів вирішення спорів. Завдяки Раді Європи було розроблено важливі міжнародні нормативно-правові акти, які закріплюють стандарти медіації, з поміж них – Європейська конвенція про здійснення прав дітей, де у ст. 13 [3] передбачено, що держави-учасниці мають сприяти використанню посередництва для запобігання та розв'язання спорів, пов'язаних із правами дітей.

В Україні, 16 листопада 2021 р. було ухвалено Закон України «Про медіацію», який став першим системним нормативно-правовим актом, що врегулював процедуру медіації на законодавчому рівні. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про медіацію» [5] визначає медіацію, як: позасудову, добровільну, конфіденційну, структуровану, у якій виступає нейтральна третя особа – медіатор, що бере на себе відповідальність допомагати сторонам конфлікту досягти взаємоприйнятого рішення. На практиці в Україні поступово формується професійна спільнота медіаторів, зокрема Національна асоціація медіаторів України. Українська практика ще перебуває на етапі становлення, водночас Національна асоціація